

EXAMENSARBETE

Våren 2013

Sektionen för Hälsa och samhälle
Sociologi

Mer än bara fotboll

- En studie om supporterskap, kommersialism och demokrati

Författare

Marcus Lindström

Handledare

Gudmund Janissa

Examinator

Eduardo Naranjo

Abstract

Uppsatsen är en studie baserad på litteraturstudier samt kvalitativa intervjuer med svenska fotbollssupportrar. Studien skildrar hur nyliberalismen har påverkat fotbollens värld och dess supportrar. Hur det kommersiella racet efter framgång kan hamna i konflikt med supportrarnas strävan och upplevelser av community/gemenskap. Men också hur dessa två motpoler på en rimlig nivå kan få varandra att växa. Uppsatsen skildrar också vad som sker när den nyliberala utvecklingen gått för långt och supportrarna känner sig undanträngda. Uppsatsen är en redogörelse kring deras strävan och kamp för mer inflytande och lokaldemokrati inom den fotbollsvärld de känner sig som medproducenter till. Uppsatsen redogör också skäl till varför det är relevant för det utomstående samhället att fotbollen är demokratisk

Nyckelord

Fotboll, Supportrar, Nyliberalism, Community, Demokrati

1. Inledning.	S.01
2. Syfte	S02
2.1 Frågeställning	S.02
3. Metod	S.03
3.1 Litteraturöversikt	S.03
3.2 Kvalitativa Intervjuer	S.03
3.3 Val av respondenter	S.04
3.4 Förförståelse, inriktning och perspektiv	S.05
4. Teoridel	S.06
4.1 Begreppsförklaringar	S.06
4.2 Nyliberalism inom fotbollen	S.7
4.3 Dialektik bland supportrar	S.11
5. Empiri	S.13
5.1 Vad innebär 51% regeln?	S.13
5.2 Redovisning av kvalitativa intervjuer	S.13
5.3 Vad är SFSU och SD	S.17
5.4. Intervju med Tony Ernst	S.18
5.5. Hur har det gått?	S.20
5.6. Michael Platini, EU-kommisionen och Financial fair play	S.22
6. Slutsats	S.23
6.1 Analys	S.23
6.2. Avslutande diskussion	S.27
6.3. Sammanfattning	S.28
7. Bilaga 1	S.30
8. Källförteckning	S.30
8.1 Otryckta källor	S.30
8.2. Tryckta källor	S.34

1. Inledning

För de invigda betraktas tisdag och onsdagskvällarna under Champions League-veckor som mycket speciella. På bästa sändningstid får vi se hur Europas bästa fotbollslag kolliderar med varandra, oberoende av de nationella gränser som normalt separerar dem från varandra. Det är ofta fantastisk underhållning och en oerhört framgångsrik kommersiell turnering. Enligt UEFA nådde 2012 års final hela 300 miljoner tittare. (Multiplatform approach helps UEFA Champions League final reach over 300 million football fans, Uefa.com)

Det är en oerhört lukrativ affär för klubbarna att få delta i Euro Champions League. Säsongen 2010/2011 distribuerades ofattbara 754.1 miljoner euro till de 32 deltagande klubbarna. Utöver detta får de 20 klubbar som deltar i kvalet till turneringen 13,3 miljoner att dela på. Väl inne i turneringen så får klubbarna betalt efter prestation samt efter antal tv-tittare. Alla deltagande klubbar har rätt till en pott på minimum 7.2 miljoner euro. Säsongen 2010/11 finalister FC Barcelona (vinnare) samt Manchester United fick 51 miljoner , respektive 53 miljoner euro in på bankkontot. (Champions League financial distribution – 2010/11,UEFA CHAMPIONS LEAGUE : Distribution to clubs 2010/11, UEFA.com). En viktig sak att ha i beaktning är att Euro Champions League är en turnering som går av stapeln varje säsong. Att påstå att det tenderar att bli ett ekonomiskt gap mellan klubbarna som deltar frekvent, och de som inte gör det är en underdrift. Om man därefter applicera den vinning klubbarna gör av att synas i fotbollens världselit/finrum, samt vad det innebär för klubbarna globala popularitet och förmåga att attrahera sponsorer, då förstår man hur viktig Champions League är för föreningarna i idrottens toppskikt.

Just denna plats i rampljuset attraherar investerare till klubbarna, och klubbar som tidigare inte riktigt tillhört världseliten backas plötsligt mångmiljardärer som investerar pengar i klubbarna med avsikt att snabbt nå toppen. Det tydligaste exemplet i årets Champions League är franska Paris Saint Germain som 2011 togs över av ett investmentbolag från Qatar(QSI completes PSG takeover, sport business). PSG har sedan övertagandet spenderat enorma summor på etablerade världsstjärnor, däribland Thiago Silva och Zlatan Ibrahimovic (ESPN, AC Milan confirms PSG agreement) Är det inte varje fotbollssupporters dröm att någon miljardär ska dyka upp och investera stora pengar i deras fotbollsklubb? Riktigt så enkelt är det inte, många supportrar uttrycker både oro och motstånd mot de stora affärsmännens intåg i fotbollen. Många supportrar tillskriver nämligen fotbollen andra värden än enbart underhållning, de betraktar sitt supporterskap som något utöver konsumtion. Min ambition är att skildra spänningen mellan dessa två poler inom fotbollen. Det moderna och kommersiella och det meningsskapande traditionella

supporterskapet. Mitt absoluta fokus kommer att ligga på fotbollsklubbarnas ägarförhållanden samt debatt, attityder och strider kring dessa. Min breda utgångspunkt kommer vara den internationella fotbollsvärlden som helhet, men med extra fokus på den lokala svenska fotbollen och striden som har blossat upp om svensk idrotts (RF) 51%-regel. Denna innebär att alla svenska idrottsföreningar måste förbli majoritetsägda till minst 51% av sina medlemmar. En ambition som genomsyrar arbetet är en vilja att förstå och förklara vilka funktioner fotbollen fyller för supportrarna, samt hur dessa samspelar med det omkringliggande samhället. Min utgångspunkt för arbetet är just supportrarna och deras upplevelser av sporten de älskar.

2. Syfte

Syftet med uppsatsen är att skildra hur fotbollen har förändras och kommersialiserats i modern tid. Mitt fokus kommer att ligga på vad detta har inneburit för fotbollssupportrarna. Jag utgår från att ett supporterskap baseras på mer än bara konsumtion, att supportrarna konstruerar en lokal identitet och anknytning till sina lag. Därför vill jag skildra hur supportrarna riskerar alienation på grund av hastiga förändringar och skiftande maktförhållanden inom fotbollsföreningarna. Supportrarna klyvs på ett sätt mellan att å ena sidan önska att föreningen är så framgångsrik som möjligt, och å andra sidan hålla fast vid upplevelsen av en klubb själ. Hur mycket är man egentligen beredd på att offra för att nå framgångar och vad händer när supportrarna får nog? Hur organiserar supportrarna sig mot den kommersiella utvecklingen inom fotbollen, och kan frågan vara intressant även utanför fotbollens värld. Min studie bygger på tidigare forskning som kopplar fotbollens kommersialism till nyliberalismen, samt att supportrarna förhåller sig på ett dialektiskt vis till den moderna fotbollen. Min ansats är också att se på supporter-kulturen som en någorlunda sammanhängande enhet, ett fält.

2.1. Frågeställning

Finns det några samband mellan nyliberalismens utbredning och fotbollens kommersialisering?

- I så fall vilka effekter har det fått på sporten samt supporter-kulturen?
- Hur förhåller sig fotbollens kommersiella krafter och supporter-kulturen till varandra?
- Är det viktigt att fotbollen är demokratisk? Samt i så fall har denna demokrati någon relevans för det omkringliggande samhället?

3. Metod

Här redovisar jag mitt tillvägagångssätt, presenterar mina källor och

respondenter samt redogör min förförståelse, inriktning och eventuella avgränsningar.

3.1. Litteraturoversikt

Jag använder mig av två tidigare akademiska artiklar för att på så sätt placera mitt eget arbete i en kontext. Med öppet sinne började jag leta litteratur kring fotbollens ägarförhållanden och fotbollssupportrars handlande i kommersialismens spår. Sam Dubal *The neoliberalization of the beautiful game* (2010) är en studie med avsikt att förstå nyliberalismen bättre genom att analysera hur den har trängt sig in i fotbollens värld, förändrat den samt vilka effekter detta har inneburit. Syftet är alltså inte enbart att belysa förhållandena inom fotbollen utan också att se samband och dra paralleller till det omkringliggande samhället.

David Kennedy och Peter Kennedy hävdar i sin artikel *Toward a marxist economy of football supporters* (2010) att det råder ett dialektiskt förhållande mellan fotbollens kommersialism och supportrarnas mer traditionella community. Dessa två texter kommer jag att referera konsekvent till under mitt arbetes gång. Båda mina artiklar kan knytas till marxismen, vilket säkert kan vara kontroversiellt för vissa, men jag anser att bägge artiklarna distanserar sig från mer gammalmodig marxistisk forskning och nyanserar forskningsfältet på ett sätt som åtminstone enligt mig träffar mitt i prick. Min ansats är inte att tillskriva klasskampen någon större betydelse för fotbollen, utan snarare försöka förklara vad som sker inom fotbollens värld när de ekonomiska förhållandena förändras drastiskt. De Marxistiska begreppen dialektik och alienation anser jag är oerhört väsentliga begrepp för att skildra verkligheten för dagens fotbollssupportrar.

Utöver ovanstående artiklar kommer jag också att använda mig av olika mediaartiklar. Både traditionell sportjournalistik och sådan som producerats av supportrar eller olika organisationer.

3.2. Kvalitativa intervjuer

Vid sidan av mina litteratürkällor har jag genomfört kvalitativa intervjuer med fyra svenska supportrar, där en av dem är SFSU:s ordförande.

Vid tidpunkten för min studie så var frågan om att slopa reglerna kring bolagisering av svensk idrott högaktuell. Det föll sig därmed naturligt att jag frågade mina respondenter hur de förhöll sig i frågan samt vilka värden de tillskrev sina supportterskap i allmänhet. Jag är således inte enbart intresserad utav hur supportrarna tar ställning, utan även varför och hur de uttrycker sig. Något jag kommer att försöka koppla till min litteraturs påstådda dialektik.

Intervjuerna har varit så personliga som möjligt och jag har strävat efter att skapa en miljö och en ordning som passar respondenten jag intervjuat. Enligt Jan Trost (2010)definition har jag därmed använt mig av en låg grad av standardisering vid intervjuerna. Inget av tillfällena har varit det

andra likt. Men samtidigt har jag använt mig av en hög grad av kvalitativ strukturering, då jag varit på det klara med vad jag är intresserad utav och vad jag vill fråga mina respondenter om. (Trost:2010, S39,40) Respondenterna har emellertid haft fritt fram att svara hur de vill och har i så stor utsträckning som möjligt fått styra över intervjun. Trost skriver att det är den intervjuade ska vara i centrum och att intervjuaren ska ligga lågt, men vara intressant för den intervjuade som på så sätt att han eller hon får fram sådant som den intervjuade kanske inte reflekterat över (Trost, 2010,s54).

Min intervju med Tony Ernst skiljer sig lite ifrån resten av intervjuerna. Detta på grund av att jag anser att dennes organisation är extra intressant för min studie, därmed kommer denna intervju att redovisas separat och fokusera lite mer på SFSU som organisation medan de andra intervjuerna är av mer personlig art. Samtliga av mina respondenter är anonymiserade förutom Tony Ernst. Detta på grund av att han i egenskap av sitt ordförandeskap i SFSU är en någorlunda offentlig person till skillnad från de andra.

3.3. Val av respondenter.

Jag har valt mina respondenter omsorgsfullt via sociala medier men även via mitt kontaktnät. Att jag själv är supporter och insatt i frågan sedan tidigare har valt mig att välja personer med stor kunskap eller inflytande inom gruppen. På grund av att jag är lokaliserad i Skåne och har föredragit personliga intervjuer ansikte mot ansikte har jag fått ett urval med skåningar.

Helsingborgaren har jag valt extra omsorgsfullt för att undvika ett resultat för starkt präglad av Malmö FF:s klubbkultur och inte svenska fotbollssupportrar i allmänhet. Respondenterna är relativt spridda i fråga om ålder där den yngsta är 20 och den äldsta 47. Könsmässigt rör det sig om tre män och en kvinna. Jag prioriterade att få med en kvinna i urvalet eftersom Svensk fotboll visserligen är kraftigt mansdominerad, men ändå definitivt rymmer många passionerade och engagerade kvinnliga supportrar.

Johanna

Engagerad och aktiv Malmöit. Engagerad i MFF:s officiella supporterförening MFF Support.

Teo

Teo är aktiv och drivande i Malmös ledande Ultras-gruppering. Han beskriver sig i första hand som MFF:are och i andra hand för Ultra.

Daniel

Är en Helsingborgare som lever i Malmö och som tidigare varit aktiv i Helsingborgs officiella

supportergrupp Kärnan. Engagerar sig även idag så mycket han kan, men hålls tillbaka av sitt arbete.

Tony

Mångårig MFF-Supporter och tillika ordförande i SFSU (Svenska fotbollssupporterunionen)

3.4. Förförståelse, inriktning och perspektiv

Innan jag gav mig ut på fältet och genomförde mina intervjuer hade jag en förförståelse av fältet. Jag började med att läsa teori och tidigare forskning i ämnet. Detta tog jag med mig ut till respondenterna för att testa. Samtidigt har jag under hela arbetets gång varit öppen för nya perspektiv och teorier, inget har varit skrivet i sten då syftet inte varit att varken bekräfta eller falsifiera någon färdig teori. Ambitionen har istället varit att ge en bred bild som kombinerar olika perspektiv och som blandar respondenternas ord och åsikter med teoretiska begrepp. Min forskningssyn är alltså hermeneutisk då jag inte kommer att plocka fram exakt data, utan snarare kommer att tolka den litteratur och data jag får från respondenterna. Min studie är till största delen genomförd genom ett nedslag inuti supporterkulturen jag vill skildra. Förutom mina intervjuer med supportrar har jag fått möjlighet att delta i en workshop anordnad av SFSU, där supportrar från hela landet samlades för att diskutera hur man tillsammans ska rädda Svensk idrott och läktarkultur mot förändringar i 51% reglerna och andra hot mot det gemensamma. Som medarrangörer till denna workshop stod också internationella Supporters Direct (Europe), och träffen gästades bland annat av supportrar från bland annat England, Irland, och Tyskland. Detta möte har gett mig en god förståelse för hur verkligheten ser ut på flera håll i Europa något som jag har haft med mig såväl vid litteraturanalys som vid intervjuer. Att jag själv är fotbollssupporter har gett mig extra insyn i supporter världen. Något jag till största delen betraktar som en fördel då jag under en längre period haft koll på forskningsfältet. Jag har emellertid varit tvungen att reflektera en hel del över min forskarroll, för att undvika att för mycket av mina egna erfarenheter och värderingar ska spilla över på empirin.

Jag har gjort vissa förfrågningar till officiella makthavare så som SvFF (Svenska fotbollsförbundet), men huvudfokus har varit att få en förståelse för hur supportrar förhåller sig till sin kultur samt hur de tänker och positionerar sig gentemot det som Sam Dubal (2010) vid Harvard Medical School, USA, kallar för en nyliberalisering av idrotten, eller det som svenska supportrar kallar för "Den moderna fotbollen". Detta ger mig ett utfall som förhoppningsvis åtminstone skildrar den ena sidans sanning, kanske är det något problematiskt, men och andra sidan är jag öppen med vilken vinkel jag har valt och den andra intresseparten har full tillgång till mediakanaler, offentliga utredningar och allmänheten på ett sätt som supportrarna bara kan drömma om.

4. Teoridel

Här redovisas de grundläggande begrepp som är viktiga för min studie, varpå jag därefter går igenom litteraturen.

4.1. Begreppsförklaringar

Alienation: Begreppet härstammar ursprungligen från tysken Ludwig Feurbach som menade att religionen består av värderingar och uppfattningar som har skapats av människor under den kulturella utvecklingen men som felaktigt kommit att tillskrivas gud. Dessa goda värden tillskrivs därmed en allsmäktig gud och ett efterliv medan människan anses fördärvad och ofullständig. Alienationen är alltså frukten av ett tillstånd där människan blir främmande för sin egen skapelse. Karl Marx kom senare att tillämpa alienationsteorin på arbetarnas situation under industrialismen/lönearbetet. Att arbetarna alieneras utav att förlora kontrollen över sitt eget arbete, samt att den fabrikenas monotona arbetsdelning berövar arbetet dess inre kreativa värde. Därmed reduceras till enbart en inkomstkälla, nödvändig men tråkig. (Giddens, 2007, s422, 551).

Dialektik: Min användning av begreppet Dialektik är härstammar från Marx och Hegels princip för historiska och filosofiska analyser. Hegel menade att man genom dialektisk logik kunde använda motsättningar eller kontradiktioner för att skapa en högre form av sanning genom den syntes som motsättningen skapade. Marx förde den hegelianska dialektiska principen vidare men ställde Hegel på huvudet genom att betrakta historien som en materiell process, i motsats till en andlig process. När kontrastiriska eller kontrasterande system möts, leder det mänskligheten framåt i en dialektisk progression (Goldmann. Pedersen Österud, 1997,s. 46)

Nyliberalism:

Eftersom begreppet är politiskt så är det svårt att definiera det på ett sätt som passar alla. Min definition av begreppet är att det är en ideologisk framkallar en särskild ekonomisk utveckling. Många knyter nyliberalismens ursprung till den amerikanska nationalekonomen Milton Friedman. Enligt honom så skulle marknaden få verka helt ifred utan statens ingripanden. Nyliberaler förespråkar kraftiga avregleringar, sänkta skatter och en snudd på avskaffad offentlig sektor. Nyliberalismen sågs/ses av sina förespråkare som en objektiv vetenskap. De menar att ekonomin har särskilda mönster och regler som inte får störas eftersom ekonomin då inte kan uppnå sin högsta potential. Nyliberalismen ser det som självklart att ekonomin är viktigare än allting annat och att alla människor strävar efter att bli så rika som möjligt. Att de nyliberala reformerna leder till massarbetslöshet bland svagare grupper ses som oproblemiskt av dess förespråkare (Josefsson, 2005)

4.2. Nyliberalism inom fotbollen.

Sam Dubal (2010) undersöker hur nyliberalismen påverkat sporten fotboll. Författaren har valt att analysera denna process via två olika fotbollsföreningar på skilda kontinenter, engelska Manchester United och brasilianska Corinthians. Dubal hämtar sin definition av nyliberalismen från engelsmannen David Harvey som för nuvarande är professor vid Universitetet i New York. Harveys huvudverk om nyliberalismen utkom 2005 med titeln *A Brief History of Neoliberalism*. Enligt Harvey är nyliberalismen en global hegemonisk doktrin som är kapabel att skapa en likformad struktur eller kultur var den än tillämpas. Centralt för nyliberalismen är avregleringar och privatiseringar. Velfärdsstaten avvecklas, äganderätten skyddas och framväxten av frihandelsmarknader är central. Detta legitimeras över allt genom begreppet frihet. Harvey menar att nyliberalismen utvecklats till en styrelseform som skapat en förskjutning när det gäller socialt ansvar från staten till individen, företagen och non government organisations. Nyliberalismen växte fram under 1970-talet som ett svar på lågkonjunktur och energikrisen (Dubal, 2010,s123). Enligt Harvey är syftet med nyliberalismen att återställa villkoren för kapital ackumulation och att återge makten till den ekonomiska eliten. Enligt Dubal har nyliberalismen spritt sig globalt och omordnat vardagens normer och påverkat styrelsesättet inom en rad olika fält, däribland populärkulturen och idrottens. Via fotbollen vill Dubal visa hur till synes (nyliberala) förändringar har inplanterats och upplevts olika, och att nyliberalismen inte skapar homogena samhällen utan det är via friktion och förhandling med de lokala samhällen som en nyliberal kultur skapas (Dubal,2010,s124). Nyliberalismens spridning förklarar Harvey så här:

The general progress of neoliberalization has therefore been increasingly impelled through mechanisms of uneven geographical developments. Successful states or regions put pressure on everyone else to follow their lead.” (Harvey,2005,s 87)

Som en led i den nyliberala utveckling av fotbollen framhåller Dubal en stark kommersialisering utav sporten, där vinstintresset (profit) blir allt viktigare inom sporten. Dubal knyter också sin teori till en rad olika maktövertagande inom de europeiska elitklubbarna, så som den ryska oljemagneten Roman Abramovich i Chelsea, internationella bolaget Media sport investment i Corinthians och amerikanen Malcom Glazer i Manchester United (Dubal, 2010,125).

Dubal menar att drastisk kommersialisering av fotbollen inte är något nytt, att dagens utveckling kan jämföras med när sporten lämnade amatörreglerna och blev professionell. Det som är unikt är de dramatiska effekterna för dagens supporterkultur. På grund av stigande biljettpriser har många

supportrar i England och Brasilien slutat att gå på matcherna. Dubal menar att många läktare har gentrifierats i processen, i takt med arbetarklassens försvinnande har de ersatts med grupper från medel och överklassen. Detta i kombination med ny teknik som möjliggjorde att hela världen kunde se brittisk toppfotboll, har lett till att de stora klubbarna fått fanbaser på flera miljoner och förstärkt sina inkomster. Dubal skildrar emellertid hur detta skapat en känsla av alienation bland de lokala fansen. De upplever att klubben har växt, att spelarna blivit rikare och att de själv reducerats från supportrar till konsumenter. Här kan man alltså tala om en konflikt mellan det lokala och det globala, samt mellan nya och gamla supportrar som tillskriver supporterskapet olika mening.

De globala fansen känner inte av de stigande biljettpriserna då de sällan är på plats och upplever den försämrade atmosfären, eller de direkta effekterna av en så kallad take-over (Dubal:2010,s.125-126). Dubal nyanserar emellertid bilden med att ta Chelsea Supportrar som exempel, och att många av dem är nöjda med klubbens utveckling och tillväxt under Abramovich. I motsats till ovanstående framhåller Dubal att de allra flesta föreningar i Tyskland är till 51% ägda av sina medlemmar (undantagen är specialfall) samt att många spanska föreningar helt och hållet ägs av medlemmarna, däribland framgångsrika FC Barcelona. (Dubal, 2010, s126)

Enligt Dubal är kommersialiseringen enbart en del av en bredare nyliberalisering. Nyliberalismen fick fäste inom fotbollen på grund av diverse kriser. I England skapade katastrofer som Hillsborough, där 96 människor miste livet och 766 människor skadades i samband med en FA-cupmatch mellan Liverpool och Nottingham en oro som ledde till att ståplatserna plockades bort. Detta ledde naturligt till ökade biljettpriser, och möjligtvis blev det starten på den mer Businessorienterade fotbollen som kulminerade med English Premier League bildades 1993. Att det bildades var ett resultat av profitsökande klubbstyrelser, TV-bolag och FA I Brasilien var det en önskan att professionalisera klubbarnas ofta korrupta finansiella administrationer som drev på utvecklingen. Biljettpriserna fortsatt emellertid att öka, även då publiken uteblev. Klubbarna förblev därmed skuldsatta och tvingades till försäljningar av sina bästa spelare till Europa. I Corinthians fall ledde detta till partnerskap med tvivelaktiga utländska investeringsbolag (Dubal, 2010,s126). Kombinationen av att de brasilianska supportrarna allt mer ses som konsumenter och att spelarna de ser upp ofta tar första chans att tjäna bättre pengar i en annan klubb, leder till alienation bland supportrarna (Dubal, 2010,s130-131).

En orsak till fotbollssupportrarnas alienation är att fotbollsföreningen traditionellt betraktats som tillhörande en gemenskap och inte individuella ägare. Nu blev de privatiserade. Historiskt har fotbollsföreningarna bildats utav studenter, arbetare och andra grupper, inte utav affärsmän eller individer. Tony Mason skriver att de engelska klubbarna bidrog ”to the intensity and diffusion of (a)

local consciousness ... particularly among working peoplet". Fotbollen hjälpte alltså arbetarna att känna samhörighet och gemenskap (community) kring det lokala laget. I Brasilien var klubbarna mer likt elit idrottsklubbar men de var likväl öppna för medlemskap. (Dubal, 2010, s128) där de som inte hade råd började formera självständiga Fan-communitys redan på 1940-talet. Dubal menar att avståndet mellan fans och föreningar leder till att de första dedikerar allt mer tid åt oberoende supporterorganisationer. Dessa likställs med andra sociala rörelser, i vissa fall även som en form av supporter-fackföreningar. Dessa används som ett medel för att återvinna kontroll över föreningen. Dessa föreningar likställs av Dubal med NGOs som erbjuder Social Support, som klubben eller staten inte erbjuder (Dubal, 2010,s131). Dumbal talar med supportrar från organisationen Gaviões Da Fiel som organiserar över 70 000 medlemmar och en rad aktiviteter även utanför fotbollen. De Supportrar Dubal talar med hävdar att organisationen främst organiserar unga fattiga män och ger dem något de saknar i övrigt, ett medborgarskap baserat på jämlikhet inom Corinthians-familjen. Dessa fans vänder sig mot den klassiskt marxistiska föreställningen om sporten som blott ett kapitalistiskt verktyg som distraherar fansen från samhällets klassrelationer. Istället menar de att dessa Corinthians-medborgare får en utbildning inom gruppen, ett politiskt medvetande, samtidigt som de aktivt söker erkännande för sin självkänsla och den jämställdhet de upplever att de saknar inom den brasilianska staten (Dumbal, 2010, s132-133). Fansen menar att de får en uppfattning om vad som sker ute i samhället via sitt engagemang inom fotbollen, i synnerhet om nyliberalismen som varit dominerande inom både den brasilianska staten och fotbollen. Gaviões Da Fiel har enda sedan gruppen bildades 1969 varit i opposition mot klubbens diktatoriska styre. Gruppen har konsekvent arbetat för att stärka interndemokratin, och 2008 lyckades man med att förändra reglerna kring hur klubbens president väljs. Från att ha varit ett administrativt beslut är det idag på mandat av medlemmarna. Supportrarna har också dragit paralleller mellan klubbens maktavare och Brasiliens. På det politiska planet har organisationen motarbetat diktaturen, förespråkade amnesti för politiska fångar, samt lobbade för direkta presidentval, även inom den nationella politiken. (Dubal, 2010, s133)

I Manchester blev Malcom Glazers övertagande kombinerat med en ökad kommersialism att fansen tröttnade: *"higher ticket prices, increased policing, the gentrification of football supporters, and the club's globalization, the takeover ended many fans' patience with the commercialization of the game."* (Dubal, 2010,s134). Det nya gentrifierade Old Trafford beskrivs av en supporter som en steril miljö där folk kollar konstigt på en om man sjunger, vilket har lett till en avsaknad av atmosfär som även klubbens manager Alex Ferguson lagt märke till och kommenterat (Dubal, 2010, s135-136). En del av de missnöjda supportrarna vägrar att förnya sina årskort och bildar istället medlemsägda FC United of Manchester, ett lag som trots att de vid tidpunkten för Dubals studie

spelar sex divisioner under Manchester United ändå snittar omkring 3000 på sina matcher. Svenska Mikael Holmkvist är en av dem som befunnit sig mitt i denna proteströrelse, och har skrivit en bok om händelseförloppet. Enligt honom ska man inte betrakta FC United som Anti-Manchester United utan att medlemsklubben är en del av den stora klubben för de supportrar som inte längre kan gå på Old Trafford (Holmkvist Ur askan reser sig FC United 2007, 130). Fans som vägrar spendera ett öre på klubben så länge Glazers-familjen äger den, och som istället skapat den demokratiska förening de vill att föreningen ska vara. Författaren skriver även att det finns ett motstånd bland dem som blivit kvar på Old Trafford, att det bland annat drivs en fond med avsikt att en dag kunna köpa tillbaka klubben (Holmkvist 2007, 133).

FC United är bara en förening i vad Dubal beskriver som ett större nätverk av mindre supporterägda engelska klubbar. ”*FC provides a chance for fans to reclaim control over their game.*”

(Dumbal, 2010, s137). Dubals slutsats är att även FC United hjälper supportrarna att få en förståelse av nyliberaliseringen av både fotbollen och samhället, vare sig de sökt sig till klubb på grund av politisk medvetenhet eller på grund av de sökt en billigare och mer lättillgänglig fotbollsupplevelse tillsammans med sina vänner. (Dupal, 2010, s138)

4.3. Dialektik bland fotbollssupportrar

David Kennedy och Peter Kennedy vänder sig mot tidigare Marxistisk analys av idrottens värld. En bild av idrotten som enbart ett verktyg för att skapa profit via media och reklam samt en möjlighet att utöva ideologisk kontroll över arbetarklassen (Kennedy, Kennedy, 2010, s183). Författarna argumenterar emot ”*Any capital logic reading of football*” och hävdar att det inte rör sig om ett fält för kapital ackumulation utan mer en ”*Utility-maximising capital absorber*” bäst sett som en institutionalisering av ”*working class and bourgeois social relations around a form of weekend entertainment*”. Författarna hänvisar till Karl Marx teorier om hur varor är kapitalets manifest och att själva kapitalet är klasskampens manifest. Men varor rymmer också värderingar och sociala behov, men att kapital ackumulationen ser till att bytesvärdet överstiger bruksvärdet. När kapital ackumulationen är svag så stärks och andra sidan bruksvärdet, eller med andra ord, det sociala behovet som motiv. Kennedy och Kennedy menar att det råder ett dialektiskt förhållande inom fotbollen där varken produktion och konsumtion har utvecklats hela linan ut och produktviserats. Fotbollens värld är enligt författarna en arena där kapitalets makt är så svagt att det utmanas öppet.

Kennedy och Kennedy kommer fram till att inom fotbollen har den ekonomiska rationaliteten ställts mot människans behov av att relatera till andra människor samt vara en del av en större gemenskap (Kennedy, 2010, s184). Just en sådan kamp mellan ekonomin och samfundet ryms enligt författarna inom kapitalismen, där marknaden trycker ner gemenskapen och exempelvis arbetets (och

arbetarklassens) bredare sociala betydelse reduceras till enbart lönearbete. Detta genomförs emellertid aldrig helt fullt ut. Det råder enligt författarna dialektik mellan dessa två fronter, och varustrukturen är alltid i någon utsträckning existentiellt ifrågasatt, men inom de flesta områden ser kapital ackumulation till att dominansen bibehålls via krafter som pengar och kapital.(Kennedy, 2010, 185)

Kennedy och Kennedy bestämmer sig för att mäta uttryck för denna dialektik bland fotbollssupportrars attityder. Sporten är genomkommersialiserad men ändå tillskriven ett stort traditionellt och kollektivt värde. Författarna genomför sin studie i Englands och skildrar antagligen världens mest kapitalistiska fotbollsserie Premier League. Men ganska snart finner författarna att klubbarna verkar vara mer drivna utav moraliska skäl än utav ekonomi och kapital ackumulation. De finner emellertid uttryck för att fansen trycker på klubbledningarna för att de ska investera i de bästa spelarna, och på så sätt uppnå framgång på planen. Enligt Kennedy och Kennedy så gör Premier League klubbarna sällan någon profit. De stänger inte heller ner verksamheten trots att de allra oftast befinner sig i skuld. Detta tar författarna som ett tydligt tecken på att fotboll är mer än bara business, att de vanliga affärsreglerna och normerna inte fullt ut gäller. Ett uttryck för detta är att fansen inte ser sig som konsumenter som konsumerar den färdiga produkten utan att de snarare är part-producers. Detta symboliseras av att supportrarna skapar atmosfär, och stämning på läktaren, men också genom att de förankrar fotbollens betydelse ute i samhället. Detta gör supportrarna genom att göra en form av reklam för matcherna genom att öppet prata fotboll och visa sig ute i samhället. Men på grund av den denna dubbla produktion menar Kennedy och Kennedy att det även råder en form av konsensus mellan den kommersiella fotbollen och den mer traditionella gemenskapen. Att bägge sidor innehåller fröet som kan få den andra att blomma, men också att vissa utifall en av sidorna skulle bli alldeles för stark. Denna form av dialektik är omtvistad, författarna bygger sitt sin slutsats på att det förhåller sig så här genom att mäta Everton-supportrars attityder till planerna på en ny arena finansierad av Tesco (Kennedy, 2010,s185-186). Bland de supportrar som ges utrymme i studien finner man förespråkare för både kommersialismen och den traditionella gemenskapen, vanligtvis med en form av reservation. De positiva till flytten skildras som att de tillmötesgår de kommersiella krafterna på grund av egen (klubbens) vinning, snarare än att de kapitulerar till marknadens krafter och omfamnar ett konsumenttänk. Bland skeptikerna framhålls mycket riktigt de traditionella symbolernas försvagning som en huvudfaktor, men samtidigt utvecklas en argumentation mot just denna ekonomiska lösning, att den inte är bra nog för klubben. Bland annat uttrycks oro kring att Tesco kommer sänka klubbens varumärke, samt misstankar om att flytten ska innebära större vinst för företaget än för klubben. (Kennedy, 2010,s188-192) kontentan av artikeln är att det hela tiden råder en form av balans mellan fansens

önskan om framgångar för klubben, och deras önskan om att förbli i en traditionellt rotad gemenskap (community) som de själv är med och producerar.

5. Empiri

Här presenterar jag min egen studie och ramverket däromkring. Jag inleder med att definiera vad 51 % reglerna egentligen innebär och avslutar med en redogörelse av vad ett par av Europas och fotbollens makthavare har att säga i frågan.

5.1. Vad innebär 51 procent regeln?

51 % regeln är en garanti för att svenska idrottsföreningar är föreningsdemokratiska. Dagens regel är en konsekvens av att Riksidrottsförbundet tillåtit svenska idrottsföreningar att delvis bolagiseras via så kallade idrottsAB. Förutsättningen är att medlemmarna fortsatt kontrollerar 51 % av rösterna. Så här skriver RF på sin hemsida.

RF-stämman har beslutat att tillåta idrottsaktiebolag (idrottsAB) inom den idrottsliga verksamheten (se 11 Kap. 3 § RF:s stadgar). Ett villkor för att föreningen ska kunna överlåta sin idrottsliga rättighet (serieplats) till ett idrottsAB är dock att föreningen har röstmajoritet på bolagsstämman. (Bolagisering och IdrottsAB, RF-tycker,)

Det har emellertid funnits krafter som har velat stryka den sista delen av beslutet och verkar för att svenska föreningar ska få rätt att bolagiseras fullt ut. 2012 tillsattes därmed en utredning som föreslog att varje specialförbund skulle få rätten att bestämma sin väg själv, och som argumenterade för att *”Ett slopande av rösträttsregeln torde ge möjlighet till ökade ekonomiska resurser, vilket i sin tur bör skapa bättre möjligheter för idrottsliga framgångar.”*. Som ansvarig för utredningen stod bland annat högt uppsatta företrädare för ishockey och fotbollsförbundet (IdrottsAB-utredningen 2012)

5.2. Redovisning av kvalitativa intervjuer

Samtliga av mina respondenter tillskrev fotbollsläktaren en särskild plats där en speciell form av gemenskaper skapas. Daniel berättar för mig att han ser läktaren som *”en av få platser i samhället där man kan ingå i ett kollektiv, där alla åtminstone där och då, strävar mot ett och samma mål”*. Detta beskriver Daniel som en väldigt mäktig känsla, som är svår att inte fångas i när man upplever den för första gången. Vidare fortsätter han med att försöka beskriva hur fotbollen och läktaren fungerar som en sorts länk till hans förflutna, något man konstruerar en identitet omkring. *”Jag är*

född och uppvuxen i Helsingborg, det är min stad liksom, oavsett var jag bor så är det alltid där jag kommer ifrån, och det är klart att det blir en länk när man har flyttat därifrån blir det som en länk tillbaka”.

Johanna beskriver sitt supporterskap med känslan av ren glädje, något hon uppnår genom att följa samt stötta sitt lag, men samtidigt poängterar hon att supporterskapet även innebär en hel del arbete i det fördolda. Exempelvis att *”samordna sammankomster. Från att stå i luckan och sälja grejer, till att sy flaggor, till att stå och surra ihop flaggor efter ett flaggtifo, fyra timmar efter att alla andra gått hem”* Detta är enligt Johanna också en del av supporterskapet, *”Det är lika delar göra, som det är lika delar känsla”*

Teo beskriver syftet med grupperingen han är aktiv i: *”Att med olika medel vill få ut mycket som möjligt av stödet till MFF, som pyroteknik, sång och visuella medel”*. När jag frågar honom vad som är drivkraften bakom hans supporterskap svarar han att det egentligen är ganska plågsamt. Att det innebär att man trots att man ger allt, så finns det så mycket man inte kan styra över. Men att i grunden handlar det om kärleken till laget.

Samtliga respondenter vittnar också om en form av gemenskap mellan supportrar till ett och samma lag. Bland MFF-supportrar används ofta begreppet MFF-familjen. När jag frågar Johanna om denna svarar hon att *”MFF familjen innebär att vi har en extern familj. Utöver den biologiska familjen så har man en extern familj, som är en idémässig och känslomässig familj kopplad till fotbollen.”* Denna är enligt Johanna delvis en föreställd gemenskap baserad på gemensamma referensramar, men som på grund av att läktaren och läktarkulturen erbjuder möten också blir till en verklig gemenskap

För att man också gör saker tillsammans, man stärker sin gruppidentitet genom att man göra saker tillsammans, man stärker sin gruppidentitet i och med att man kallar sig för familjen, och man umgås väldigt nära, för det blir så, om man ska sitta och trängas tillsammans vid trånga utrymmen i flera timmar, exempelvis på en bortaresa.

Både Daniel och Johanna reflekterar över att denna gemenskap ibland leder till lite konstiga relationer:

Sen finns det så klart alltid motsättningar inom familjen, eller vad man vill kalla det, men det finns också en stor känsla av samhörighet och att alla strävar mot samma mål, och alla vill se att HIF är Sveriges bästa lag, och vi ska ut i europa

Motsättningarna beror enligt Daniel på att så många olika människor omöjligt kan tycka lika och bestå av olika åsikter i frågor som hur man ser på *”bengaler, eller specifika ramsor, eller hur man ser på att sittplatspubliken engagerar sig, eller inte engagerar sig”* men att kärleken och

tillhörigheten till föreningen alltid är större än de olika motsättningarna. Vid tidpunkten då jag genomför min intervju med Johanna råder det en form av intern konflikt inom MFF:s supporterled. Jag frågar om hon tror att detta kommer att kunna skada gemenskapen eller "MFF-familjen" och hon svarar:

inom familjen och inom läktarkulturen råder någon form av dubbelmoral, därför att det o ena sidan är en form av fredad zon från samhället utanför och därför blir också dubbelmoralen påtaglig, det kommer bli vissa interna konflikter, det är jag tämligen övertygad om, samtidigt så kommer ändå kärleken för familjen som sådan, som koncept som kollektiv finnas kvar och existera för att den är.. ett så starkt fundament

Sedan fortsätter hon reflektera över att hon har vänner från fotbollen som hon inte alls är överens med angående frågan men som hon ändå inte tänker bråka eller säga upp kontakten med. Detta menar Johanna är ett uttryck för hennes egen dubbelmoral eftersom aldrig hade tolererat dessa åsikter utanför fotbollens värld, *"hade det då varit vänner från utanför fotbollen så hade dom inte varit mina vänner längre"*. Johanna anser att det är viktigt att denna dubbelmoral lyfts upp och analyseras.

Johanna är också den som tydligast försöker reflektera över vilka behov och funktioner supportergemenskapen uppfyller

det finns ett behov hos många människor att ha den här externa familjen, att ha det här kollektivet, att ha den här externa gemenskapen som är i mångt om mycket frikopplat samhället utanför därför att det kan vara rätt skönt att gå in i den[...]och man kan få vara en del av en grupp [...]Särskilt i ett sånt där postmodernt samhälle där individen hela tiden trycks fram och man ska självförverkliga och man ska hela tiden bara vara någon, man ska lämna sitt eget avtryck i sina 15 minuters OF Fame här i världen, så kan det vara jäkligt skönt att bara få ingå i ett kollektiv att bara få vara en individ i ett kollektiv, och[...]att få vara den här myran i den stora organismen på något sätt.

Samtliga av mina respondenter uttrycker en uppfattning om att Svensk fotboll egentligen är för dålig. Johanna säger att fotbollen är dålig kvalitetsmässigt, att själva spelet ganska låg kvalitet med internationella mått mätt. Teo erkänner utan omsvep att det är viktigt att laget vinner och att kulturen inte enbart innebär att man ska *"lalla runt och sjunga i nittio minuter"*, utan att supportrarna har rätt att ställa krav på laget. Men samtliga av mina respondenter drar en skarp gräns vid bolagiseringen av deras klubbar. Teo reflekterar och säger att han inte kan förstå hur man kan vara att rucka på så många och viktiga principer för kunna nå eventuella framgångar, som det dessutom inte är särskilt säkert att man uppnår. Att risken dessutom är stor att förändringar blir omfattande och stora. Johanna säger att dagen då MFF skulle bolagiseras så vore det inte längre hennes lag. Daniel sätter ord på det som samtliga respondenter känner:

Det bästa med svensk fotboll är att den är vår ... Det är klart Champions League, La Liga och Premier League är bättre fotboll än allsvenskan... men det spelar ingen roll för den är inte min... och det spelar liksom ingen roll om vi spelar sämre fotboll än Barcelona, för det är fortfarande mitt lag.

Här ger han uttryck för en känsla av tillhörighet som samtliga av mina respondenter anser skulle gå förlorad om deras föreningar bolagiseras. Men det rör sig inte enbart om upplevelsen av en personlig förlust, samtliga kopplar frågan till ett samhällsperspektiv. Johanna menar att bolagisering vore en katastrof ur ett samhällligt perspektiv, hon hävdar att fotbollen integrerar människor, och lär människor om den demokratiska processen. Enligt Johanna fungerar fotbollen på detta vis som en ”*gratis skola för samhället*”. Johanna menar med viss modifikation att läktargemenskapen är ett kollektiv utan klasskillnader. Att hon ofta blir tagen när hon:

Tittar mig omkring och ser vilka människor det är jag ser runt mig. Och det är en enormt märklig skara människor, och alla står där och tillhör samma kollektiv. Det är rätt spännande, därför att där har man byggt broar över gränser, som utanför läktaren är rent omöjliga att bygga[...]Det är det jag tror att många människor inte förstår eller glömmer bort när dom pratar om fotboll, och läktarkultur, det är också en del av läktarkultur, att den här pluralismen som får råda.

Sedan berättar Johanna för mig om att det:

funnits stunder då folk har stått och hailat för många år sen på läktaren, det var ju tidigt, eller sent 90-tal men, det var ju mindre charmigt men inom Malmö har man jobbat väldigt väldigt hårt för att få bort dom delarna och jag skulle säga att Malmö har kommit otroligt långt.

Samtliga av mina respondenter värjer sig mot tanken på supportern som enbart konsument. Teo ger exempel på en generell uppfattning inom supporterleden, en som han nog inte personligen skriver under på till fullo, men som är väldigt utbredd. Att aktiva supportrar är den enda viktiga delen av en fotbollsklubb, att alla andra är utbytbara. Laget är legosoldater, styrelsen går att byta ut, Teo menar att det synsättet gör att vissa supportrarna betraktar sig själv som de rättmätiga ledarna, och att det därmed blir legitimt att sträva efter så mycket makt och inflytande som möjligt eftersom klubben betyder så mycket för en. Men även supportrar som kanske inte skulle beskriva sig som de rättmätiga ledarna mobiliserar sig i sina föreningar. Johanna beskriver om hur MFF-support försökt skapa en förståelse för att det är viktigt att vara medlem i föreningen (MFF), att gå på möten och att engagera sig. Att tillsammans med andra supporterföreningar visa upp en enad front gentemot bolagiseringsivrare och genom att komma på årsmöten och rösta när det är aktuellt.

Teo gör en parallell mellan ett fotbollslags supportrar och arbetarna på en arbetsplats. Att föreningen inte vore något utan sina supportrar och att man i den moderna fotbollen gärna byter ut

fattigare stående supportrar mot mer köpstarka grupper. Men att supporter-kulturen är ett sammanhängande kit och att man antingen får ta den som den är eller förlora alltihop. Han upprör också hur mycket makthavarna verkar redo att offra i jakten på profit. Att fotbollsklubbarna förblir medlemsägda är enligt honom det mest fundamentala inom motståndet mot den moderna fotbollen:

51 procent frågan är viktig för att supportrarna ska kunna ha kvar inflytandet över klubben, föreningen, det handlar om, om en känsla av samhörighet som är extremt viktigt för supporterskapet, överhuvudtaget

Det kollektiva ägandet skapar ett klimat där människorna runt föreningarna samarbetar trots sina motsättningar. Teo tror att motsättningarna skulle bli fler om det gemensamma ägandet försvann. Utifall MFF en dag skulle bolagiseras så skulle han inte längre stötta laget. Han säger att det inte hade varit Malmö FF för honom, att han hellre hade sett ett MFF i konkurs än ägt av någon utländsk finansär som pumpat in pengar i föreningen men som struntar i allt runt omkring, utan hänsyn till klubbens sociala betydelse.

5.3 Vad är SFSU och SD

SFSU (Svenska Fotbollssupporterunionen) är en rikstäckande organisation för Sveriges fotbollssupportrar och har som ändamål att representera dessa i frågor som rör svensk fotboll och svensk supporterkultur samt vara deras röst i debatten om den svenska fotbollens utveckling. (Info, SFSU)

Supporters Direct är en samlingsorganisation som jobbar med 180 olika supporters trust och företräder 300 000 medlemmar. ”*Supporters direct promotes the value of supporter and community engagement and helps supporter groups to secure influence and become a constructive voice in how their club is run*” I dagsläget finns det omkring 30 helt supporterkontrollerade klubbar, varav AFC Wimbledon får betraktas som den kändaste. Supporters Direct verkar i tjugo olika europeiska länder inom idrotterna fotboll, rugby och ishockey. (About SD, Supporters Direct)

5.4. Intervju med Tony Ernst

Tony Ernst berättar för mig att syftet med SFSU är att det ska vara samtliga svenska fotbollssupportrars intresseorganisation. Idag uppnår de inte riktigt denna ambition, men enligt Tony Ernst börjar det närma sig. Organisationen är en ideell förening, som är en föreningsdemokrati. På det senaste årsmötet bestämdes det att SFSU ska arbeta specifikt mot en förändring i 51 % reglerna, emot ståplatsreducering, samt bistå regeringens utredare Björn Eriksson angående användning av pyroteknik inne på de svenska arenorna. Ernst berättar emellertid att just 51 % frågan är den stora profilfrågan, på grund av dennas brännande aktualitet. Sveriges supportrar

står enligt Tony Ernst enade i frågan: ”när vi hade frågan uppe för diskussion var det närmast 100 % majoritet från alla närvarande supporterföreningar att vi vill behålla 51 % regeln. Vi vill dessutom bevara den på RF-nivå”.

SFSU arbetar därför för att bevara 51 % frågan Tony Ernst beskriver att det rör sig om arbete på två olika fronter, dels på gräsrotsnivå, där olika supportrar och supporterföreningar uppmärksammar frågan via budskapsbanderoller, men också via lobbyarbete på lite högre nivå. Utöver detta så har väldigt många svenska supportrar lämnat in motioner till sina respektive klubbars årsmöten, om att deras klubbar ska förbli obolagiserade men också att dessa ska stödja IFK Göteborgs motion till Riksidrottsförbundet om att 51 % regeln ska bevaras. Målet är enligt Ernst att visa att fotbollen inte alls är enig om att 51 % frågan ska lyftas ner till de olika förbunden, som SvFF har påstått.

Något som slagit mig under arbetets gång är att det inte verkar finnas någon som öppet förespråkar en förändring kring 51 % reglerna. När jag mailar med SvFF får jag till svar att förbundet inte är intresserade av att avskaffa regeln men att de vill lyfta ner frågan till de enskilda förbunden att avgöra. När jag tar upp detta med Tony Ernst och säger att det känns lite otydligt vem det är som vill åstadkomma en förändring svarar han med att:

det är det inte, för det har inte gjorts på ett demokratiskt korrekt vis. Därför är det inte tydligt. Men det gör också att det är tydligt vem det är. Det är liksom män med makt, pampar inom olika förbund som vill driva igenom det.

Ernst menar att själva orsaken till att vi idag har en debatt i frågan beror på att höga herrar inom fotbollen begärt en utredning och att det därmed tillsattes en sådan vid riksidrottsförbundets möte för två år sedan. ”Meningen var att detta skulle göras brett, alla skulle få komma till tals, man skulle intervjua och få åsikter från kommuner, landsting och stat, och politikerna skulle involveras.” Men enligt Ernst så infriades ingenting utav detta och han säger att:

Den här utredningen är ett totalt misslyckande om man ska se krasst på det, man har inte följt anvisningarna, det finns inga kommentarer om kommuner landsting och stat, ingen politiker är tillfrågad, ingen. alla som intervjuas eller som skriver där har redan på förhand bestämt sig för att 51% regeln ska bort.

Tony Ernst identifierar ett par stycken höjdare från Ishockeyförbundet och fotbollsförbundet som de enda som vill åstadkomma en förändring. Inga andra idrottsförbund har visat något intresse, inga fans eller för den delen några svenska elitföreningar har uttalat sig positivt kring en förändring.

När jag undrar varför föreningsdemokratien är så viktig svarar Ernst att det inom Svensk idrott finns

en tradition av att man har samlats i föreningar och idrottat tillsammans, och att svensk idrott har varit demokratisk sedan RF bildades 1904 och att man redan då lagstodgade att alla föreningar ska ha föreningsdemokrati för att få lov att idrotta. Ernst poängterar att det till och med innan dess fanns idrottsförbund där såväl män som kvinnor var välkomna, och där alla hade rösträtt. Därefter gör han en jämförelse med den svenska demokratin *”Men vi fick inte allmän rösträtt i Sverige förrän 1921, så idrotten har alltså varit demokratisk långt längre än vad Sverige har varit[...] Det vill man nu kasta bort!*

Överhuvudtaget har jag svårt att föreställa mig att man ens får lov att rösta bort demokratin. Det är mycket märkligt.. Det är som om vi skulle ha val i Sverige och säga - Vi tänkte införa en diktator är det ok eller inte? Och så dessutom att man gör det som man gjort nu och smyger igång det så ingen riktigt får veta vad som gäller.

Vidare argumenterar Tony Ernst för att föreningsdemokratin ingår som en av idrottens viktiga principer, de andra är enligt honom att idrotten inte får acceptera rasism, och inte heller doping. Dessa ser Ernst som *”stora allomslutande eviga principer, där 51 % regeln alltså demokratin är en av dom”*. Till och med när jag specifikt frågar efter sportsliga effekter på en slopad 51 % regel återvänder Ernst till demokratin - *”vad kommer hända om vi plockar bort rösträtten, vad kommer hända med jämlikheten, vad kommer hända med folks demokrati-tilltro?”* Därefter fortsätter han med att starkt ifrågasätta att det skulle vara en bra idé rent sportsligt heller, *”det här att vi ska kasta bort 100 års demokratisk idrott för att ett lag någon gång ska gå till åttondelsfinal och få storstryk i Champions League”*. Dessutom påpekar Ernst att väldigt många lag ute i Europa lider av stora problem pga. av bolagisering, varpå han konstaterar att *”det enda exemplet vi har på ett land där idrotten fungerar på såväl ekonomiskt, som sportsligt och supportertermässigt, det är ju Tyskland och där är 51 % regeln närmast cementerad.”*

Därefter berättar Ernst för mig att SFSU jobbar mycket internationellt och ingår i sorts Europeisk union för fotbollssupportrar. Genom denna har de träffat mycket folk från England och enligt Ernst är dessa så förtvivlade över situationen att de bildat massor av Supporters trust som försöker köpa tillbaka klubbarna. Unionen Ernst talar om är Supporters Direct och har enligt honom medlemmar i bland annat Norge, Danmark England, Italien, Portugal och Turkiet. Unionens arbete finansieras med hjälp av EU-pengar, och enligt Ernst så finns det stöd från *”rätt högt uppsatta EU-byråkrater*. Men framför allt så stödjer UEFA och dess president Michael Platini arbetet och han har enligt Ernst, gått ut och sagt att det är en väldigt bra idé (med medlemsägda föreningar) och att han vill vara med och stötta arbetet som ett led i de föreslagna ekonomiska fair play reglerna. Ernst berättar vidare att Platini ska ha uttalat sig på UEFA:s hemsida att den bästa formen av ägande av en fotbollsförening är det föreningsdemokratiska medlemsägandet

Vi pratar sen åter om svenska förhållanden och 51 % frågan. Om att frågan avgörs i Maj genom en omröstning på Riksidrottsförbundets stämma i Luleå. Där de olika specialförbuden och distrikten avgör frågan som betyder så mycket för Tony Ernst och många andra supportrar. Vi diskuterar eventuella utfall, vad som ska hända om supportrarna får sin vilja igenom, och vad som händer om de inte får det. Vid det första alternativet menar Ernst att Frågan begravs, och alltså inte kommer upp om två år igen på nästa riksidrottsstämma. Om striden går förlorad menar han att kampen enbart flyttas ner en nivå, till specialförbunden och i fotbollssupportrarnas fall, till SvFF. Skulle frågan gå förlorad även där, då återstår enbart Malmö FF:s årsstämma, och ” skulle vi förlora den.. Då slutar jag gå på fotboll, om Malmö FF bolagiseras. Det kan jag säga, och jag har följt dom i 39 år. Jag slutar omedelbart”.

5.5. Hur har det gått?

När jag skriver denna text har bland annat IFK Göteborg, Elfsborg, AIK, Hammarby, Djurgården, MFF, Helsingborg, och IFK Norrköping reserverat sig mot en förändring i en eller annan form (Gästkrönika: SvFF-styrelsen måste ompröva sin hållning i 51 % -frågan – allt annat är buskis!) (Gästkrönika SFSU, ANDERS ALMGREN) (Bevara 51- regeln, Peking Fanz)

Långfredagen den 30/3 2013 kom en artikel där 35 olika distriktsförbund och specialförbund argumenterade för att bevara 51 % regeln på RF-nivå. Eftersom de undertecknade förbunden tillsammans utgjorde mer än en tredjedel av RF-stämmans röster så kan de blockera att en regelförändring drivs igenom. För att en sådan ska vara möjlig krävs det två tredjedelars majoritet. (Småförbund går samman – stoppar nya ägarregeln, DN)

Den 22 april 2013 kom emellertid besked från RF:s styrelse att de beslutat att stötta sin egen utredning som kommit fram till att 51 % regeln bör flyttas ner till de olika specialförbunden. RS föreslår:

ett eget förslag till stämman som utgår från betydelsen av att hålla samman idrottsrörelsen, baserad på ideella föreningar och en gemensam värdegrund. Men samtidigt måste varje förbund få utvecklas utifrån sina egna förutsättningar, som ser mycket olika ut i de 69 förbunden. RS föreslår att rösträtsregeln tas bort från RF:s stadgar men vill också skärpa kraven på andra sätt att kontrollera bolagen än genom föreningens röstmajoritet.

RS exemplifierar vidare hur de tänker sig att detta skulle kunna gå till på sin hemsida

Vi menar att det finns andra sätt att kontrollera att idrottsaktiebolagen följer idrottens gemensamma regler och värdegrund. I första hand det upplåtelseavtal som ska upprättas mellan föreningen och bolaget säger RF:s ordförande Karin Mattsson Weijber.

Upplåtelseavtalet ska bland annat innehålla krav på att bolaget följer RF:s och SF:s stadgar och tävlingsregler, att alla idrottsutövare i bolaget ska vara medlemmar i den upplåtande föreningen, att bolaget inte får föra tävlingsrätten vidare till tredje part och att bolaget är skyldigt att lämna upplysningar och handling till riksidsrottsnämnden (RIN) när den begär det. (Specialidsrottsförbunden bör besluta om rösträttsregeln, RF, till riksidsrottsmötet, Helena Björck)

Detta beslut tycktes enligt mig signalera att det skulle bli en strid in på mållinjen angående regeln vara eller inte vara i svensk idrott. Fredagen den 26 april så kom då SvFF med ett tungt besked

Vi har lyssnat på våra medlemmar för att få en vägledning vad SvFF:s delegation ska ha med sig för uppfattning till Riksidsrottsmötet där frågan ska avgöras. Mot bakgrund av de svar som inkommit från distrikt och elitföreningar accepterar vi den övervägande uppfattningen att beslutet bör ligga kvar hos RF, säger SvFF:s ordförande Karl-Erik Nilsson.” (SvFF:s ställningstagande i bolagiseringsfrågan, SvFF)).

Tony Ernst uttalar sig samma dag i Skånskan och säger att han är ”*Jag är väldigt, väldigt glad, närmast obegripligt lycklig och framförallt stolt. Tillsammans har vi supportrar lagt ner ett stort arbete på att på ett föredömligt demokratiskt sätt jobba för en ändring.*”(Fotbollen backar i 51-procentfrågan, Ole Törner, Skånskan)

Frågan är inte helt avgjord än, och det lär den inte bli förrän vid RF-stämman i slutet på maj. Men fotbollssupportrarna jag har följt under arbetets gång har lyckats med det de tagit sig för, att få sitt förbund att ändra åsikt.

5.6. Michael Platini, EU-kommissionen och Financial fair play

Tony Ernst nämner UEFA:s president Michael Platini och de ekonomiska fair play reglerna i vår intervju. Detta är ett regelverk som introducerades 2009. Syftet med reglerna uppges vara följande:

- to introduce more discipline and rationality in club football finances;
- to decrease pressure on salaries and transfer fees and limit inflationary effect;
- to encourage clubs to compete with(in) their revenues;
- to encourage long-term investments in the youth sector and infrastructure;
- to protect the long-term viability of European club football;
- to ensure clubs settle their liabilities on a timely basis.

(Financial Fair Play, Uefa.com)

Reglerna innebär att krav på att samtliga fotbollsklubbar ska få kontroll på sin ekonomi och åtminstone gå runt utan förluster. Klubbarna ska inte få lov att spendera mer än sin intjänade

omsättning och det är av yttersta vikt att de fullföljer och genomför sina ekonomiska åtaganden. Säsongen 2014-15 ska det bli en direkt regel att alla klubbarna måste gå jämt ut, men redan från och med säsongen 2012 bokförs klubbarnas resultaträkning. Fotbollsklubbar som missköter sin ekonomi och sina åtaganden kommer att bestraffas. Föreningar som Gyori, AEK Athens, Besiktas och Malaga har bestraffats genom framtida avstängningar från europaspel. (Michel Platini: I just want clubs to spend money they have, Dominic Fifield, The guardian, Financial Fair Play, Uefa.com)

Michael Platini menar att reglerna kommit till för att skydda fotbollen från ekonomisk vanskötsel och att det har kommit till en punkt där UEFA är tvungna att ingripa. Han reflekterar över faktumet att den spanska toppklubben Malagas ägare plötsligt bara uteblivet och över att anrika Portsmouth nästan gått i konkurs.

It can happen at Malaga, it has happened at Portsmouth, it can happen everywhere. Many people are coming into the game to make business, to make popularity ... some actually love football, but remember UEFA are there to protect [the clubs], not kill them. (Michel Platini: I just want clubs to spend money they have, Dominic Fifield, The guardian)

UEFA-presidenten är också mycket tydlig med sitt stöd till Supporters Direct. Så här citeras Platini på organisationens pamflett:

Jag har alltid sagt att fansen utgör en grundläggande del av identiteten hos fotbollsklubbar och vi är glada att fortsätta att stödja Supporters Direct Europas arbete att införa goda styrelseformer för klubbar i hela Europa genom att uppmuntra initiativ för att involvera fansen i ägande och drift av deras klubbar. Det är också särskilt glädjande att efter vårt inledande stöd av Supporters Direct Europe, har även de europeiska institutionerna hoppat på tåget (Sportens hjärta, Supporters Direct)

Samma pamflett citerar också mycket riktigt Androulla Vassiliou EU-kommissionär för utbildning, kultur, flerspråkighet, sport, media och ungdom. Så här uttalar hon sig:

Ett Aktivt medborgarskap och en kultur av delaktighet är avgörande för vårt dagliga liv i Europa. Idrotten är ett område där detta är både framträdande och effektivt. Supportrar investerar inte bara oräkneliga timmar för att stödja och arbeta ideellt för sina klubbar, utan hjälper även till att bygga upp en anda i samhället. I egenskap av aktiva medborgare och viktiga intressenter bör supportrar vara formellt delaktiga inom idrottsrörelsen. Supporters Direct Europe visar hur fansen kan bidra till att utveckla inkluderande och hållbara strukturer på både gräsrotsnivå och professionella nivåer, vilket ger liv åt begreppet aktivt medborgarskap.(Supporters Direct, 2012, sportens hjärta)

6. Slutsats

Här gör jag en analys av det insamlade materialet. Därefter använder jag diskussionsdelen för att ta upp en del lösare, men ändå relevanta tankegångar jag haft kring arbetet, innan jag avslutar med en sammanfattning.

6.1. Analys

Enligt mina efterforskningar så finner jag det relativt tydligt att gruppen fotbollssupportrar balanserar sitt supporterskap mellan två olika betydelsevärldar. Där den första bygger på tillhörigheten till en gemenskap, en historia och ett kollektiv, och den andra en önskan om att laget ska gå så bra som möjligt rent sportsligt. Olika supportrar, på olika platser är benägna att kompromissa med den ena eller andra sidan, men jag tolkar att få är redo att helt låta kommersialismen eller den traditionella gemenskapen få överhanden. Med andra ord, få är villiga att helt och hållet slänga bort den egna föreningens identitet och gemenskap för att nå framgång. Samtidigt som få också är redo att stötta ett fullt okommersiellt lag på en grusplan utanför seriesystemet.

Jag trycker också att teorin på ett tillfredsställande vis skildrar hur nyliberalismen tagit plats i fotbollens värld, samt hur nyliberalisering formerats genom det lokala motstånd och samspel nyliberalismen möter i det lokala samt nationella samhället. Fotbollen som enhet är långt ifrån fullt ut nyliberaliserad, men nyliberalismen har i viss mån penetrerat fotbollen och blivit en kraft bland andra som vidareutvecklar eller förändrar sporten. Denna utveckling präglar på så sätt hur supportrarna tänker och agerar. Därför kan man i Dubals studie se hur brasilianska supportrar som dragits med korrupta makthavare kan förespråka ökad kommersialism på klubbens egna villkor eftersom tidigare klubbägare stoppat pengarna i egen ficka. De brasilianska supportrarna har upplevt alienation på grund av det ständiga flödet av unga talangfulla spelare som går förlorade till Europa. Därför det naturligt för supportrarna där att sträva efter att klubbarna ska växa kommersiellt och ekonomiskt, men på ett sätt som gynnar klubben, inte ägarna. I England och andra sidan har man erfarenheter av stora företag och affärsmäns inblandning i fotbollen, och man har upplevt hur dessa utvecklats deras idrott mot en global kommersiell underhållningsindustri utan plats för de lokala supportrarna. Här ter det sig naturligt att sträva efter en återgång mot icke-kommersiella föreningar, av, för och i närhet till de lokala fansen. I vilken utsträckning fotbollen i de olika länderna penetrerats av nyliberalismen beror nog på den nationella politiken. Att Premier League utvecklats som det gjort blir då tätt förbundet med Margaret Thatcher och hennes omvandling av Storbritannien. Medan länder som Sverige och Frankrike som valt en mer återhållsam väg också fått en annan idrottskultur. Fram tills nu.

I Sverige tycker jag mig kunna finna fog för att påstå att fotbollskulturen är starkt präglad av ett gammalt föreningsarv. Där supportrarna gjort att val att stötta sina egna lokala lag istället för att konsumera global toppfotboll. Supportrarna har därmed accepterat att svensk fotboll rent kvalitetsmässigt får lov att vara lite sämre så länge den tillhör dem. Inom ramverket för svensk idrott finns det också lagar och stadgar som hindrar fotbollen från att nyliberaliseras. Därför blir också föreningsdemokratien den stora tvistefrågan i svensk fotboll. För de engagerade och passionerade supportrar jag har intervjuat skulle en bolagisering av deras föreningar försätta dem i alienation. Det är en någorlunda representativ uppfattning jag har om Sveriges organiserade fotbollssupportrar. Bolagiseras svensk fotboll så är frågan om hur många av dem som blir kvar. Däremot tror jag definitivt att det kan finnas nya målgrupper av fotbollsintresserade i landet. De som till vardags följer global toppfotboll, och som skulle kunna tänka sig att gå på svensk fotboll utifall standarden och kvalitén förbättrades. Det är däremot viktigt att poängtera att det inte finns några garantier på att bolagisering per definition skulle innebära bättre fotboll. Bland de supportrar jag intervjuat är skepticismen åtminstone stor, och via mina möten med Supporters Direct och utländska supportrar så finns det en del som pekar på att risken är lika stor att det går helt åt fel håll.

Jag tycker att det finns en tydlig tendens till att fotbollssupportrar gärna organiserar sig demokratiskt i sin strävan efter inflytande och en fotboll närmare supportrarna. Hur denna strävan ser ut beror på de yttre förutsättningarna och stridsfrågorna. Dubals studie visade att brasilianska supportrar lärde sig att förstå nyliberalismen och kämpa mot diktatur och korruption, även ute i samhället via sina erfarenheter från fotbollen. I England har strävan efter gemenskap och självbestämmande lett till att supportrarna tvingats lära sig hur man egentligen sköter en fotbollsförening. Nästan varje dag nu möts man om nyheter om någon supporters trust som formerats, och en hel rad klubbar är idag fullt ut supporterstyrda. Är inte detta ett fantastiskt exempel på lokal demokrati på gräsrotsnivå? Hur supportrarna i sann demokratisk anda tar över eller skapar fotbollsföreningar, av och för dess medlemmar.

I Sverige har arbetet mot förändringar i 51 % regeln satt igång en väldigt stort mobilisering. Fotbollssupportrar till samma och olika lag har möts, nätverkat, och samarbetat som aldrig förr. På SFSU:s workshop observerade jag MFF supportrar konstruktivt diskutera med Helsingborgare, Djurgårdare med AIK-supportrar. Arbetet har också burit frukt, med stor sannolikhet har aldrig fler motioner skrivits till de olika årsstämmorna. Under tidigare nämnda SFSU workshop berättade en supporter till Örgryte IS exempelvis att den första motionen från medlemmarna till deras årsstämma kom in någon gång under tidigt 2000-tal. Detta är anmärkningsvärt eftersom Örgryte är Sveriges äldsta fotbollsförening och bildades 1887. En av mina respondenter jämförde föreningsväsendet inom fotbollen som en gratis skola för samhället. Jag är benägen att hålla med. Om svenska

supportrar tar med sig erfarenheterna och kamplusten från kampen mot bolagisering (och andra frågor) inom fotbollen, så skulle det kunna lämna avtryck på fler lokaldemokratiska arenor i samhället. Exempel på sådana arenor är i klassrummen via elevdemokratin, på arbetsplatserna, i hyresgäsföreningen och bostadsrättsföreningen eller på en rad andra områden. Arbetet inom fotbollen kan möjligtvis skapa ytterligare ringar på vattnet. Jag är övertygad om att människor stärks av att vinna strider. Att människan tar dessa med sig till nya områden och långsamt kan en tilltro till den egna förmågan att förändra byggas upp. Något som kanske kan relateras att få människor att vilja sluta upp och delta även i den samhälleliga demokratin.

Som jag tidigare nämnt är min tolkning av det insamlade materialet att många av dagens hängivna supportrar skulle överge sporten utifall de reducerades till rena konsumenter och demokratin togs ifrån dem. Genom min studie driver jag en tes att de flesta supportrar inte är villiga att fullständigt offra gemenskapen för att nå sportsliga resultat. Var denna gräns går är emellertid olika i olika föreningar och klubbar. En hel del storklubbar ägs idag av privata och ofta utländska mångmiljardärer. Om det är sportsligt framgångsrikt går att diskutera men faktum är att samtliga fyra finalister i årets Champions League - FC Barcelona, Real Madrid, Borussia Dortmund och Bayern München är medlemsföreningar. När jag skriver detta har dessutom de bägge tyska lagen gått till final. Tysk fotboll som bekant präglas av föreningsdemokrati och medlemsägande. Det finns alltså inga direkta samband eller garantier för att en bolagiserad eller nyliberal fotboll skulle vara en omedelbar, villkorslös succé, varken sportsligt eller socialt. Detta tycker jag man kan se även bland de mer framgångsrika ”nyliberala” klubbarna som Manchester United och Chelsea. Åtminstone socialt, Sam Dubals studie visar hur inga sportsliga framgångar i världen kan få en del av supportrarna att acceptera att deras föreningar privatiserats. Rent sportsligt kanske man inte vinner matcher genom föreningsdemokratin, men den fungerar som ett medel för att se till att föreningarna drivs på ett förnuftigt sätt. Hade exempelvis tidigare nämnda Malaga varit medlemsstyrt så hade supportrarna möjligtvis kunnat bromsa händelseförloppet som ledde fram till den ekonomiska kollapsen och avstängningen från Europaspel.

Kennedy och Kennedys studie visar att fotbollsklubbarna inte alltid sköts rationellt. Att även om det har skett en nyliberalisering av fältet så råder ändå undantagsregler. I vissa fall kan man uppleva att klubbarna drivs som en leksak och PR-apparat för rika investerare. Utifall dessa en dag tröttnar så kommer klubbarna att riskera att stå med långt större kostnader än inkomster. På det sättet kan föreningar med över hundra år förankring och social betydelse gå omkull. UEFA och Michael Platini verkar vara fast beslutna att stävja denna utveckling. Kanske är det så att svensk fotboll kan gå en ljus framtid till mötes om UEFA:s president Michel Platini menar allvar med sina ekonomiska fair play regler. Plötsligt framstår Sverige som ett land med bra förutsättningar och god tradition av

föreningsdemokratiska fotbollsföreningar.

Än är det emellertid inte säkert att vi i Sverige väljer att bevara 51 % reglerna. Om det trots allt skulle röstas fram en förändring i regelverket på RF-stämman så kan svensk fotboll vara i farozonen. David Harveys studie av nyliberalismen visade hur ideologin och den nyliberala praktiken lätt sprider sig och tvingar dem som står bredvid att följa med. Frågan är om svensk fotboll skulle kunna motstå att öppna upp för bolagiseringar utifall exempelvis Svensk ishockey genomfört fulla bolagiseringar. På många sätt avgörs kursen för svensk idrott på den kommande RF-stämman den 24-26 Maj.

6.2. Avslutande diskussion

Först och främst vill jag diskutera det uppenbara. Supporterkulturen rymmer mer än bara positiv värderingar och handlingar. Som bekant finns det en mer destruktiv sida också. På fotbollsläktaren ryms även rasism, sexism och våldsförhållande grupper. Inom vissa grupper är dessa negativa krafter starkare än i andra, men det finns där, precis som i resten av samhället. Avsikten med min uppsats är emellertid inte att diskutera dessa aspekter närmare, åtminstone inte när det saknats direkt beröring till det jag fokuserat på. Detta är en avvägning jag gjort utifrån två skäl, dels att så mycket redan skrivits och skrivs om fotbollens destruktiva krafter, men också på grund av att jag tror att läktarens positiva och demokratiska krafter är de som har bäst förutsättningar att motverka och stävja de destruktiva. Min tes och förhoppning är att en grupp eller gemenskap med fotbollssupportrar kollektivt kan utvecklas mot ett allt mer demokratiskt riktning, men att det kräver enträget arbete inifrån gruppen, av gruppen. Jag är mer skeptisk till förändring pålagd ovanifrån och utifrån av exempelvis makthavare, debattörer eller ordningsmakt. Dessutom anser jag inte fotbollsläktaren vara värre än någon annan samhällsinstans, dessa negativa samhällskrafter omsluter hela samhället, kanske kan man förklara den extra uppmärksamhet fotbollssupportrar får med att kulturen formas och tar plats offentligt, ofta i direktsänd TV. Jag har vidare lagt ner mycket kraft på att försöka förstå supporterkulturen som helhet. Detta eftersom jag ser det som en förutsättning för att förstå läktarens progressiva krafter, men också de destruktiva. Om man tar förloppet och aktörerna ur sin miljö anser jag att man missar en stor del av förklaringen. Både huliganen och fotbollssupportern som kämpar för utökad lokal demokrati har trots allt formats och utvecklats till dem de är på och (i viss utsträckning) av den miljön de verkar i. Detta är något jag anser att många utomstående som skriver om läktarkultur och fenomen relaterade till kulturen missar. Istället för att bryta loss exempelvis huliganismen från kulturen, våga se helheten. Supporterkulturen är ett globalt massivt fenomen, sök svaren i gemenskapen varför destruktiva krafter tillåts att utvecklas, men se också allt det positiva och meningsskapande som kulturen berikar samhället och dess utövare med. Idag tycker jag mig dessvärre se tendenser till att hela kulturen och alla supportrar allt för ofta dras över en kam.

En annan sak värd att uppmärksamma är att dessa supportergemenskaper ingalunda är fullständigt eller fullt utvecklat demokratiskt. Även om många av mina respondenter beskrivit fotbollsläktaren som en förhållandevis jämlik arena så finns det undantag. Fotbollsläktaren är bland annat väldigt mansdominerad. Även om kvinnorna blir allt vanligare på läktaren är de allra flesta inflytelserika supportrar män. Ultrasgrupperna består så gott som alltid av enbart män. Det finns emellertid undantag, som Ultrà Sankt Pauli Femminile, en grupp som stödjer det tyska fotbollslaget St Pauli. Med all rätt kan man nog göra en kritisk genusanalys kring fotbollens värld. Det är något jag tror

man hade kunnat forska vidare kring i ämnet. Min förhoppning är emellertid att saker och ting håller på att förändras och att vi snart får se en ny generation kvinnor ta plats på läktaren. Jag kan inte hjälpa att avsluta med en jämförelse med den tidiga arbetarrörelsen. Hur mansdominerad den varit, och hur dess svenska gren ännu inte haft en kvinnlig ledare på en vald position. Men jag är övertygad om att detta kommer att förändras, men att vi tills dess har en skyldighet att uppmärksamma och lyfta frågan.

6.3. Sammanfattning

Uppsatsen inleds med en skildring över hur mycket pengar turneringen Champions League genererar till sina deltagare. Samt att det därmed skapas ett rejält ekonomiskt gap mellan de fotbollsklubbar som deltar och de som inte gör det. Vidare skriver jag om hur många klubbar idag hamnar under kontroll av privata investerare, just på grund av att föreningarna vill nå snabb framgång. Många är klubbarna som på så sätt växt och plötsligt kunnat attrahera världseliten bland spelarna. Trots detta är det många supportrar som kämpar emot utvecklingen. Sam Dubal (2010) kopplar denna snabba kommersialisering av fotbollen till nyliberalismen. Att denna har lett till ovanstående uppköp av klubbarna, stigande biljettpriser och gentrifikation av fotbollsläktarna. Kommersialismen har inneburit att de stora fotbollsklubbarna idag är aktörer på en global marknad, medan de lokala fansen alieneras och läktarna gentrifierats. Dubal framhåller emellertid att det existerar en motpol till ovanstående nyliberala fotboll, i form av den medlemsägda fotbollen som finns i bland annat Tyskland och inom vissa klubbar i Spanien.

Peter och David Kennedy hävdar att fotbollens värld är ett av få fält där kommersialismen är ifrågasatt. Att det inom fotbollen existerar andra förklaringsmodeller till verksamheten än de marknadsorienterade. Författarna hävdar att fotbollen och dess supportrar balanserar mellan den kapitalinriktade kommersialismen och supporterarnas mer traditionella community. Men att bägge polerna får plats och utlopp inom fotbollen. Att det råder ett dialektiskt förhållande mellan dessa där för mycket av det ena kan skada det andra, men därmed också sig själv. Men att de båda poolerna också kan växa tillsammans ömsesidigt om de samspelar på en mellannivå. Detta för att supporterarna ofta driver på att klubben ska satsa ekonomiskt för att kunna inhandla de bästa spelarna medan en levande synlig supporterkultur är bra reklam för fotbollsföreningarna. Kennedy och Kennedy poängterar emellertid åter att fotbollens fält på många sätt inte följer allmän marknadslogik. Ett exempel på detta är att inte ens lagen i världens mest kommersiella liga - English Premier League går med profit. Inte heller lag med stora skulder går särskilt ofta i konkurs. Däremot så har det skett en förskjutning där fotbollsföreningarna som traditionellt har tillhört gemenskaper idag är privata. Detta skadar supporter gemenskaperna eftersom de traditionellt har inneburit en kollektiv grund att stå på och känna samhörighet samt tillhörighet. Medborgarskapet i

fotbollsgemenskapen kan i vissa fall stärka individen, ge han eller henne verktyg att förstå även samhället (genom fotbollen) försätta supportrarna i friktion med samhället eftersom de inte alla känner sig lika delaktiga och jämlika där som i fotbollsgemenskapen. Vissa fotbollssupportrar kan radikaliseras genom sitt engagemang inom fotbollen, andra tvingas dra sig undan och själv skapa egna icke-kommersiella frirum för att få sitt behov av supporter gemenskap uppfyllt. Hur som helst identifierar jag här en strävan efter medbestämmande och lokaldemokrati.

Ifrån min egen undersökning fick jag en förståelse för hur viktig supporter gemenskapen är. Känslan att höra till och vara medbestämmande är essentiellt för mina respondenter. Till den graden att de motsätter sig bolagisering av deras föreningar oavsett vilka framgångar detta eventuellt skulle kunna leda till. Det skulle inte vara deras föreningar då, och de är beredda att offra spelkvalité och resultat på grund av denna övertygelse. Respondenterna ser sig själv som delaktörer och talar sig varma om läktargemenskapen. Att den innebär en form av kollektiv som saknas i dagens individualiserade samhälle. De menar att fotbollsläktaren är en plats där människor drar åt samma håll oavsett vem de är utanför fotbollen. Att fotbollsläktaren lär människor att förhålla sig till varandra över olika barriärer och fungerar som en sorts skola i den demokratiska processen. Även om det ibland förekommer negativa händelser och oheliga allianser mellan människor på fotbollsläktaren. Utifall föreningsdemokratin skulle försvinna från svensk fotboll så skulle förmodligen samtliga av mina respondenter försvunnit från fotbollen.

Under tidsförloppet för min studie har just bolagiseringsfrågan varit en het fråga inom svensk idrott. Idag lyder samtliga svenska idrottsföreningar under en reglering som säger att föreningarna delvis får bolagiseras men att medlemmarna även då har majoritet i föreningen (51 %) Under arbetets gång har det funnits starka krafter som verkat för att denna reglering ska avskaffas, och att varje förbund ska få bestämma hur de ställer sig till bolagisering själv. Fotbollssupportrarnas intresseförbund SFSU har starkt tagit ställning och agerat för att 51 % regeln ska bevaras på RF-nivå. Detta har skett på två olika nivåer. Dels genom de olika föreningarnas årsstämmor men också för att så många föreningar som möjligt ska stödja IFK Göteborgs motion till RF-stämman om att regeln ska bevaras. SFSU ordförande Tony Ernst berättar för mig att SFSU är en del av ett internationellt nätverk (Supporters Direct) som får stöd och pengar av EU för att de anser att fotbollen främjar lokal demokrati och sundet inom fotbollsföreningarna. 51 % frågans varande eller ej, avgörs på i slutet av maj. Vid sammanställningen av denna text har alltså inte beslut inte tagits än. Men RS har uttalat sig till stöd för avskaffandet av regeln medan ett stort antal av mindre specialförbund har uttalat sig om att de kommer att förhindra en förändring kring reglerna. Tony Ernst och de andra supportrarna har också lyckats med sitt opinionsarbete då de slutligen har fått SvFF att ändra sig ifråga och att de tänker rösta nej till en förändring. Tiden får avgöra om det är

tillräckligt.

Om man ska tro på UEFA:s nuvarande president Michael Platini's intentioner, så kan det vara klokt att behålla svensk fotboll obolagiserad då denne uttalat sig positivt om medlemsägda föreningar och avser att reglera pengaflödet in i fotbollen med hjälp av finansiella fair play-regler.

7. Bilaga 1

Lördagen den 25/5 beslutade riksidrottsstämman att rösträttregeln för IdrottsAB fortsatt kommer att förbli på RF-nivå. Detta innebär att 51 % regeln består och att den ideella föreningen även i framtiden ska ha röstmajoritet i IdrottsAB (Nu tar vi oss an framtidens utmaningar tillsammans, Helena Björck)

8. Källförteckning

Källorna kommer att sorteras in under två kategorier, tryckta och otryckta.

8.1. Otryckta källor

About SD

<http://www.supporters-direct.org/homepage/aboutsupportersdirect>

Senast kontrollerad 2013-05-07

Bevara 51 % regeln, Peking Fanz

<http://pekingfanz.nu/bevara-51-regeln/>

Senast kontrollerad 2013-05-07

Helena Björck, nu tar vi oss an framtidens utmaningar tillsammans

<http://www.rf.se/Idrottens-organisation/RF-stamman/riksidrottsmotet/Nyheter/Nutarviossanframtidensutmaningartillsammans/>

Senast kontrollerad 2013-05-29

Bolagisering / IdrottsAB: RF tycker

<http://www.rf.se/RF-tycker/Bolagisering/>

Senast kontrollerad 2013-05-07

Champions League financial distribution – 2010/11,

<http://www.uefa.com/uefa/management/finance/news/newsid=1661038.html>

Senast kontrollerad 2013-05-07

Dubal Sam, The neoliberalization of football: Rethinking neoliberalism through the commercialization of the beautiful game ,2010 *International Review for the Sociology of Sport*, 2010

<http://irs.sagepub.com/content/45/2/123>

Senast kontrollerad 2013-05-21

ESPN, AC Milan confirms PSG agreement

http://espnfc.com/news/story/_/id/1124350/ac-milan-confirm-zlatan-ibrahimovic-and-thiago-silva-to-join-psg?cc=5739#

Senast kontrollerad 2013-05-21

Fifield Dominic ,Michel Platini: I just want clubs to spend money they have, , The guardian

<http://www.guardian.co.uk/football/2012/aug/31/michel-platini-financial-fair-play>

Senast kontrollerad 2013-05-21

Financial fair play, Uefa.com

<http://www.uefa.com/uefa/footballfirst/protectingthegame/financialfairplay/index.html>

Senast kontrollerad 2013-05-21

Fotbollen backar i 51-procentfrågan, Ole Törner, Skånskan

<http://www.skanskan.se/article/20130426/SPORT/130429466/1001/-/fotbollen-backar-i-51-procentfragan->

Senast kontrollerad 2013-05-07

Gästkrönika: SvFF-styrelsen måste ompröva sin hållning i 51%-frågan – allt annat är buskis!

Gästkrönika SFSU, ANDERS ALMGREN:

(<http://www.svenskafans.com/fotboll/sfsu/gastkronika-svff-styrelsen-maste-omprova-sin-hallning-i-51-fragan-allt-annat-ar-472737.aspx>)

Senast kontrollerad 2013-05-07

IdrottsAB-utredningen 2012, RF

http://www.rf.se/ImageVault/Images/id_29403/scope_0/ImageVaultHandler.aspx

Senast kontrollerad 2013-05-07

Info, SFSU

<http://www.svenskafans.com/fotboll/sfsu/INFO-390109.aspx>

Senast kontrollerad 2013-05-07

Josefsson Dan, Korståget mot välfärden, ordfront 2005

<http://www.ordfront.se/ordfrontmagasin/tidigare%20artiklar/valfarden.aspx>

Senast kontrollerad 2013-05-21

Kennedy David, Kennedy Peter, Towards a Marxist political economy of football supporters Glasgow Caledonian University, UK, capital & Class 2010

Nätversion: <http://cnc.sagepub.com/content/34/2/181>

Senast kontrollerad 2013-05-21

Multiplatform approach helps UEFA Champions League final reach over 300 million football fans, uefa.com

<http://www.uefa.com/uefa/mediaservices/mediainformation/newsid=1801282.html>

Senast kontrollerad 2013-05-07

Småförbund går samman – stoppar nya ägarregeln, DN

<http://www.dn.se/sport/smaforbund-gar-samman--stoppar-nya-agarregeln>

Senast kontrollerad 2013-05-07

Specialidrottsförbunden bör besluta om rösträtsregeln, Rf, till riksiddrottsmötet, Helena Björck

<http://www.rf.se/Idrottens-organisation/RF-stamman/riksiddrottsmotet/Nyheter/Specialidrottsforbundenborbeslutaomrostrattsregeln/>

Senast kontrollerad 2013-05-07

Sportens hjärta, supporters Direct

http://www.supporters-direct.org/wp-content/uploads/2012/11/Action-Card_SW_7-03.pdf

Senast kontrollerad 2013-05-0

SvFF:s ställningstagande i bolagiseringsfrågan

<http://fogis.se/arkiv/startside/2013/04/svffs-stallningstagande-i-bolagiseringsfragan/>

Senast kontrollerad 2013-05-07

QSI completes PSG takeover

<http://www.sportbusiness.com/news/183879/qsi-completes-psg-takeover>

Senast kontrollerad 2013-05-07

UEFA CHAMPIONS LEAGUE : Distribution to clubs 2010/11

http://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/uefaorg/Finance/01/66/11/07/1661107_DOWNLOAD.pdf Senast kontrollerad 2013-05-07

8.2. Tryckta källor

Giddens Anthony, 2007 Sociologi 4:1, Studentlitteratur, Polen

Goldmann Kjell, Mogens N. Pedersen och Öyvind Österud 1997 Stockholm : Universitetsforlaget
Stockholm

Harvey David, A Brief history of Neo-Liberalism, 2005, Oxford university press

Trost Jan, 2010, Kvalitativa intervjuer, studentlittartur AB